

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

14. prosinca 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poljoprivreda – Zajednička organizacija tržišta – Sektor šećera – Pristojbe na proizvodnju – Uredba (EU) br. 1360/2013 – Pravo na povrat nepropisno plaćenih pristojbi – Prekluzivni i zastarni rokovi – Konačnost odluka o određivanju iznosa – Načela ekvivalentnosti i djelotvornosti – Načelo pravne sigurnosti”

U predmetu C-655/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud, Njemačka), odlukom od 1. lipnja 2022., koju je Sud zaprimio 19. listopada 2022., u postupku

I GmbH & Co. KG

protiv

Hauptzollamt HZA,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: O. Spineanu-Matei, predsjednica vijeća, J.-C. Bonichot i L. S. Rossi (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za I GmbH & Co. KG, D. Ehle, *Rechtsanwalt*,
- za Europsku komisiju, A. C. Becker i B. Hofstötter, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe Vijeća (EU) br. 1360/2013 od 2. prosinca 2013. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006., koeficijenta potrebnog za izračun dodatnih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. i 2004./2005. i iznosa koji proizvođači šećera trebaju platiti prodavateljima šećerne repe u pogledu razlike između maksimalne pristojbe i pristojbe koju treba naplatiti za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004. i 2005./2006. (SL 2013., L 343, str. 2.).
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru spora između društva I GmbH & Co. KG i Hauptzollamt HZA (Glavni carinski ured, Njemačka) (u daljnjem tekstu: carinski ured) u vezi s povratom pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera nepropisno plaćenih za tržišnu godinu 2001./2002.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 1150/2000

- 3 Članak 2. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1150/2000 od 22. svibnja 2000. o provedbi Odluke 2007/436/EZ, Euratom o sustavu vlastitih sredstava Europskih zajednica (SL 2000., L 130, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 1., str. 12.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 105/2009 od 26. siječnja 2009. (SL 2009., L 36, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 9., str. 39.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1150/2000) predviđa:

„1. Za potrebe primjene ove Uredbe, pravo Zajednice na vlastita sredstva iz članka 2. stavka 1. točke (a) Odluke 2007/436/EZ, Euratom [Vijeća od 7. lipnja 2007. o sustavu vlastitih sredstava Europskih zajednica (SL 2007., L 163, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 15., str. 141.)] utvrđuje se čim su ispunjeni uvjeti predviđeni carinskim propisima o knjiženju prava na odgovarajuće račune i o obavješćivanju dužnika.

2. Datumom utvrđivanja iz stavka 1. ovoga članka smatra se datum knjiženja u računovodstvene knjige koje su predviđene carinskim propisima.

U odnosu na pristojbe i ostala davanja u vezi sa zajedničkom organizacijom tržišta šećera, datumom utvrđivanja iz stavka 1. ovoga članka smatra se datum notifikacije u skladu s propisima o šećeru.

Ako ta notifikacija nije izričito predviđena, odgovarajućim datumom smatra se datum kada je država članica utvrdila iznose koji se potražuju od dužnika, prema potrebi putem avansnog plaćanja ili plaćanja preostalog iznosa.

[...]

4. Stavak 1. primjenjuje se kada se notifikacija mora ispraviti.”

Uredba br. 1360/2013,

4 U uvodnim izjavama 10. do 12. i 23. Uredbe br. 1360/2013 navodi se:

„(10) [Presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591)], Sud je proglasio nevažećom Uredbu [Komisije] (EZ) br. 1193/2009. [od 3. studenoga 2009. o ispravku uredaba (EZ) br. 1762/2003, (EZ) br. 1775/2004, (EZ) br. 1686/2005, (EZ) br. 164/2007 i utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006. (SL 2009., L 321, str. 1.)], navodeći da se za potrebe izračuna procijenjenog prosječnog gubitka po toni proizvoda članak 15. stavak 1. točka (d) Uredbe [Vijeća] (EZ) br. 1260/2001 [od 19. lipnja 2001., o zajedničkoj organizaciji tržišta u sektoru šećera (SL 2001., L 178, str.1.)] trebao tumačiti tako da ukupni iznos subvencija uključuje stvarno isplaćene ukupne iznose izvozne subvencije.

(11) Pristojbe u sektoru šećera trebaju se dakle utvrditi na odgovarajućoj razini. [...]

(12) Uzimajući u obzir da je metoda primijenjena za izračun pristojbi za tržišnu godinu 2001./2002. bila ista kao ona proglašena nevažećom od strane Suda, u skladu s tim trebalo bi ispraviti i pristojbe na proizvodnju i koeficijent za dodatnu pristojbu za tržišnu godinu 2001./2002.

[...]

(23) Za potrebe pravne sigurnosti i radi osiguravanja jednakog postupanja prema dotičnim gospodarskim subjektima u različitim državama članicama treba utvrditi zajednički datum na koji bi se pristojbe utvrđene ovom Uredbom trebale uspostaviti [...]. Međutim, taj se rok ne bi trebao primjenjivati ako su države članice prema nacionalnom pravu obvezne isplatiti određeni iznos dotičnim gospodarskim subjektima nakon tog datuma”.

5 Članak 1. stavak 1. te uredbe propisuje:

„Pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006. jesu one utvrđene u točki 1. Priloga.”

6 U skladu s člankom 2. navedene uredbe:

„Datum utvrđivanja pristojbi, kako je utvrđen u članku 2. stavku 2. [Uredbe br. 1150/2000] jest najkasnije 30. rujna 2014., osim ako države članice u poštovanju roka spriječi primjena nacionalnog prava o povratu neproisplaceni iznosa od strane gospodarskih subjekata.”

7 U članku 3., drugom do četvrtom stavku Uredbe br. 1360/2013 utvrđuju se datumi od kojih se primjenjuju pristojbe na proizvodnju iz točke 1. priloga toj uredbi, za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. U skladu s člankom 3. prvim stavkom navedene uredbe, ona stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*, odnosno 20. prosinca 2013.

Uredba (EU) 2018/264

- 8 Članak 2. stavak 2. Uredbe Vijeća (EU) 2018/264 od 19. veljače 2018. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju i koeficijenta za izračun dodatne pristojbe u sektoru šećera za tržišnu godinu 1999./2000. i utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2000./2001. (SL 2018., L 51, str. 1.) propisuje:

„Razlika između pristojbi utvrđenih uredbama [Komisije] (EZ) br. 2267/2000 [od 12. listopada 2000. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 1999./2000. i koeficijenta za izračun dodatne pristojbe u sektoru šećera (SL 2000., L 259, str. 29.)] i (EZ) br. 1993/2001 [od 11. listopada 2001. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2000./2001. (SL 2001., L 271, str. 15.)] i pristojbi iz članka 1. ove Uredbe nadoknađuje se onim gospodarskim subjektima koji su platili pristojbe u pogledu tržišnih godina 1999./2000. i 2000./2001., uz valjano utemeljenu primjenu potonjih.”

Njemačko pravo

- 9 Članak 12. stavak 1. prva rečenica Marktorganisationsgesetza (Zakon o organizaciji tržišta), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku, određivao je:

„Odredbe [Abgabeordnunga (Porezni zakonik)] [...] primjenjuju se *mutatis mutandis* na pristojbe za organizaciju tržišta koje se, na temelju odredbi iz članka 1. stavka 2., naplaćuju na proizvode koji su predmet organizacije tržišta, pod uvjetom da ovaj zakon ili propisi doneseni na temelju njega ne predviđaju pravilo kojim se odstupa od tih odredbi.”

- 10 Člankom 169. stavcima 1. i 2. Poreznog zakonika, u verziji primjenjivoj na glavni postupak, predviđa se:

„(1) Utvrđivanje poreza kao i njegovo poništavanje ili izmjena više nisu dopušteni ako je rok za njegovo utvrđivanje istekao. [...]

(2) Rok za utvrđivanje poreza je:

1. godinu dana za poreze na potrošnju ili njihov povrat,
2. četiri godine za poreze i povrat poreza koji nisu porezi ili povrat poreza u smislu točke 1. ili uvozne i izvozne carine prema članku 4. točkama 10. i 11. Carinskog zakonika.”

- 11 Članak 170. stavak 1. toga zakonika glasio je kako slijedi:

„Rok za utvrđivanje započinje istekom kalendarske godine u kojoj je ta porezna obveza nastala ili je uvjetno nastala porezna obveza postala bezuvjetnom.”

- 12 U skladu s člankom 171. stavkom 3. navedenog zakonika:

„Ako je u skladu s člankom 129. prije isteka roka za utvrđivanje poreza podnesen zahtjev za utvrđivanje poreza ili zahtjev za poništenje, izmjenu ili ispravak utvrđivanja poreza izvan postupka po prigovoru ili žalbenog postupka, taj rok u tom pogledu ne istječe dok o tom zahtjevu ne bude donesena odluka protiv koje nije dopuštena žalba.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 13 Društvo I bilo je, kao društvo koje proizvodi šećer, podvrgnuto sustavu pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, propisanom Uredbom Vijeća br. 1260/2001 za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006.
- 14 Iznos tih pristojbi utvrđen je u skladu s uredbama koje je svake godine donosila Europska komisija. Za tržišnu godinu 2001./2002., taj je iznos bio utvrđen u skladu s Uredbom Komisije (EZ) br. 1837/2002 od 15. listopada 2002. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju i koeficijenta za dodatnu pristojbu u sektoru šećera za tržišnu godinu 2001./2002. (SL 2002., L 278, str. 13.).
- 15 Odlukom od 25. studenoga 2002., donesenom na temelju te uredbe, carinski ured odredio je iznos pristojbi na proizvodnju koje društvo I mora platiti za tržišnu godinu 2001./2002. (u daljnjem tekstu: odluka od 25. studenoga 2002.).
- 16 Presudom od 8. svibnja 2008., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-5/06 i C-23/06 do C-36/06, EU:C:2008:260), kao i rješenjima od 6. listopada 2008., Raffinerie Tirlemontoise (C-200/06, EU:C:2008:541) i od 6. listopada 2008., SAFBA (C-175/07 do C-184/07, EU:C:2008:543), Sud je Uredbe Komisije za tržišne godine 2002./2003. do 2004./2005. proglasio nevaljanima.
- 17 Odlukom od 27. siječnja 2010. carinski ured odbio je zahtjev za izmjenu odluke od 25. studenoga 2002. koji je podnijelo društvo I.
- 18 Presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591), Sud je proglasio nevaljanom Uredbu br. 1193/2009, kojom su izmijenjene uredbe Komisije o tržišnim godinama 2002./2003. do 2004./2005. Vijeće Europske unije provelo je nakon objave te presude novo utvrđivanje pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. donošenjem Uredbe br. 1360/2013, kojom je smanjilo pristojbe za te tržišne godine.
- 19 Društvo I podnijelo je 18. prosinca 2014. carinskom uredu novi zahtjev za izmjenu pristojbi i povrat plaćenih iznosa, uvećanih za kamate, na temelju Uredbe br. 1360/2013.
- 20 Odlukom od 28. siječnja 2016., koja je potvrđena nakon postupka povodom prigovora, carinski ured odbio je taj novi zahtjev uz obrazloženje da je odluka od 25. studenoga 2002. postala konačna.
- 21 Finanzgericht (Financijski sud, Njemačka) odbio je tužbu koju je podnijelo društvo I protiv odluke od 28. siječnja 2016. uz obrazloženje da retroaktivno smanjenje pristojbi provedeno Uredbom br. 1360/2013 nije imalo nikakav učinak na konačnu odluku od 25. studenoga 2002., s obzirom na to da je izmjena te odluke bila isključivo uređena nacionalnim pravom.
- 22 Društvo I je protiv te presude podnijelo reviziju Bundesfinanzhofu (Savezni financijski sud, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev. U prilog svojem zahtjevu ističe da je Sud u presudi od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124), potvrdio postojanje prava na povrat nepropisno plaćenih pristojbi koje proizlazi iz prava Unije. Društvo I tvrdi da su se tek od datuma stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013 te pristojbe mogle točno utvrditi i da je stoga bilo u mogućnosti ostvariti to pravo na povrat. Prema tome, pravo na povrat ne bi trebalo ovisiti o poništenju ili izmjeni odluke od 25. studenoga 2002. Društvo I iz toga zaključuje da se načelu djelotvornosti protivi to da se carinski ured pozove na nacionalne zastarne rokove i na konačnost te odluke.

- 23 Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu tumačenja članka 2. Uredbe br. 1360/2013 i odnosa između načela pravne sigurnosti Unije i presude od 19. prosinca 2019., *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124).
- 24 U tom pogledu najprije smatra da pravo Unije ne uređuje postupovne uvjete za izmjenu odluka kojima se određuju pristojbe donesene na temelju Uredbe br. 1837/2002 i za podnošenje zahtjeva za povratom. Ti bi uvjeti stoga bili uređeni nacionalnim pravom, u skladu s postupovnim pravilima predviđenima tim pravom.
- 25 Međutim, u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, društvo I nema pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa pristojbi. Naime, odluka od 25. studenoga 2002. postala je konačna i više je nije moguće retroaktivno izmijeniti, s obzirom na to da je rok za utvrđivanje pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2001./2002. istekao u veljači 2010., ali prije donošenja Uredbe br. 1360/2013. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, s obzirom na to da njemačko pravo ne predviđa povrat pristojbi na proizvodnju bez izmjene konačne upravne odluke kojom su te pristojbe utvrđene, povrat navedenih nepropisno plaćenih pristojbi moguć je samo pod uvjetom da pravo na povrat proizlazi izravno iz prava Unije.
- 26 Taj sud nadalje smatra da takvo pravo ne proizlazi automatski iz Uredbe br. 1360/2013 jer mu nije jasno u kojim slučajevima i pod kojim postupovnim uvjetima valja provesti retroaktivni ispravak predviđen tom uredbom. Činjenica da retroaktivni ispravak ne dovodi automatski do prava na povrat mogla bi se također zaključiti *a contrario* iz članka 2. stavka 2. Uredbe 2018/264, koji se primjenjuje na tržišne godine 1999./2000. i 2000./2001., u kojem je zakonodavac Europske unije naprotiv izričito predvidio takvo pravo, što bi bilo beskorisno ako bi to pravo odmah proizlazilo iz izmjene pristojbi.
- 27 Međutim, navedeni sud smatra da pravo na povrat nepropisno plaćenih pristojbi proizlazi iz zahtjeva da se osigura koristan učinak Uredbe br. 1360/2013, kako ga je Sud protumačio u svojoj presudi od 19. prosinca 2019., *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) na način da samo točan iznos pristojbi tereti proizvođače šećera. Dodaje da, iako su postupak i načini povrata, među kojima i zastarni ili prekluzivni rokovi, uređeni nacionalnim pravom, države članice ipak moraju poštovati načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, tako da proizvođačima šećera u praksi ne smije biti onemogućeno podnijeti zahtjev za povrat. U ovom slučaju istek roka za utvrđivanje pristojbi i konačnost poreznih rješenja koja iz toga proizlaze ne bi stoga trebali biti prepreka korištenju prava na povrat tužitelja iz glavnog postupka.
- 28 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dvoji o usklađenosti takvog zaključka s općim načelom prava Unije o pravnoj sigurnosti, kako ga je protumačio Sud u svojim presudama od 13. siječnja 2004., *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17) i od 20. prosinca 2017., *Incyte* (C-492/16, EU:C:2017:995). Prema toj sudskoj praksi, pravo Unije u načelu ne zahtijeva povlačenje konačne upravne odluke jer to obilježje, koje je stečeno istekom razumnih rokova za podnošenje pravnih sredstava ili iscrpljivanjem pravnih sredstava, pridonosi pravnoj sigurnosti. Osim toga, iz navedene sudske prakse proizlazi da je upravno tijelo dužno preispitati odluku o utvrđivanju pristojbi kako bi uzelo u obzir odluku Suda samo ako je ta izmjena još uvijek moguća na temelju nacionalnog prava.
- 29 Međutim, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, presuda od 19. prosinca 2019., *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) proturječi takvoj sudskoj praksi jer priznaje postojanje prava na povrat iako je nacionalna upravna odluka postala konačna i iako je zastarni rok za

povrat nepropisno plaćenih poreza već istekao. To je tim više tako jer je u ovom slučaju do izmjene pristojbi Uredbom br. 1360/2013 došlo oko jedanaest godina nakon predmetne tržišne godine.

- 30 Naposljetku, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, također se postavlja pitanje je li se tužitelj iz glavnog postupka pravodobno obratio carinskom uredu kako bi ishodio povrat nepropisno naplaćenih pristojbi i primjenjuje li se rok utvrđen u članku 2. Uredbe br. 1360/2013, odnosno 30. rujna 2014., na proizvođače šećera. Taj sud smatra da je, u skladu s člankom 2. stavkom 2. drugim podstavkom Uredbe br. 1150/2000, taj rok upućen državama članicama i da mu je cilj zajamčiti da se vlastita sredstva Unije prije tog datuma stave na raspolaganje Komisiji. Međutim, ako taj rok nije krajnji rok za podnošenje zahtjeva za povrat nepropisno plaćenih pristojbi, postoji dvojba o tome u kojem roku treba podnijeti takav zahtjev.
- 31 U tim je okolnostima Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1) Treba li članak 2. Uredbe br. 1360/2013 tumačiti na način da je proizvođač šećera trebao do 30. rujna 2014. podnijeti zahtjev za povrat nepropisno naplaćenih pristojbi?
- 2) Ako odgovor na prvo pitanje bude niječan, ima li nadležno tijelo u slučaju poput predmetnog (pristojbe koje su u suprotnosti s pravom Unije, ali konačno utvrđene, čiji je povrat zatražen tek godinu dana nakon što je Uredbom br. 1360/2013 retroaktivno utvrđen manji iznos koeficijenta) pravo odbiti povrat nepropisno naplaćenih pristojbi na proizvodnju pozivajući se na nacionalne odredbe o konačnosti [odluke] i na rok za utvrđivanje porezne obveze koji se prema nacionalnim propisima primjenjuje na porezna rješenja kao i na načelo pravne sigurnosti koje proizlazi iz prava Unije?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 32 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. Uredbe br. 1360/2013 tumačiti na način da rok za podnošenje zahtjeva na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera istječe najkasnije na datum utvrđivanja tih pristojbi, odnosno 30. rujna 2014.
- 33 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, najprije valja istaknuti da je, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 10. i 11., Vijeće donijelo Uredbu br. 1360/2013 kako bi se uskladilo s presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591). U toj je presudi Sud, među ostalim, smatrao da metoda koju je Komisija upotrijebila za utvrđivanje pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2002./2003. do 2005./2006. nije bila točna i da su stoga predmetni proizvođači šećera imali pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju tih pristojbi, zajedno s kamatama. U skladu s uvodnom izjavom 12. te uredbe, s obzirom na to da je metoda primijenjena za izračun pristojbi za tržišnu godinu 2001./2002. bila ista kao ona koju je Sud proglasio nevažećom, trebalo bi ispraviti i pristojbe na proizvodnju i s njima povezani koeficijent za dodatnu pristojbu. Navedena uredba stoga ima za cilj retroaktivno ispraviti iznos pristojbi za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006., u skladu s metodom koju je Sud potvrdio u navedenoj presudi (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 35. i 36.).

- 34 Iz toga slijedi, s jedne strane, da se Uredbom br. 1360/2013 provodi pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. koje proizvođači šećera imaju na temelju prava Unije, kako ga tumači Sud. Kako bi se zajamčio koristan učinak te uredbe, ti proizvođači šećera moraju stoga stvarno moći dobiti takvu naknadu (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 37. i 38.).
- 35 S druge strane, to pravo na povrat može se ostvariti tek od datuma stupanja na snagu navedene uredbe, to jest od 20. prosinca 2013. Naime, tek su od tog datuma nadležna nacionalna tijela mogla, nakon retroaktivnog određivanja novih pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, odrediti točan iznos pristojbi koje je nepropisno platio svaki od predmetnih proizvođača. Isto tako, ti su proizvođači tek od navedenog datuma imali mogućnost upoznati se s tim iznosom i, prema tome, valjano podnijeti zahtjeve za povrat nepropisno plaćenih pristojbi (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 40. i 41.).
- 36 Kada je riječ o uvjetima i roku za provođenje navedenog prava na povrat, najprije valja istaknuti da su u skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe 1360/2013, u točki 1. njezina priloga utvrđene nove pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera, izražene u iznosima u eurima po toni tog proizvoda za svaku tržišnu godinu, počevši od tržišne godine 2001./2002. do tržišne godine 2005./2006. Nadalje, člankom 2. te uredbe načelno je utvrđen datum do kojega države članice trebaju unijeti u račun vlastitih sredstava Unije iznos tih novih pristojbi. Naposljetku, članak 3. spomenute uredbe određuje datume od kojih se navedene nove pristojbe primjenjuju retroaktivno (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 42. do 44.).
- 37 Konkretno, iz članka 2. Uredbe br. 1360/2013 u vezi s člankom 2. stavkom 2. drugim podstavkom Uredbe br. 1150/2000 proizlazi da je datum utvrđen prvom od tih odredbi, odnosno 30. rujna 2014., datum na koji su države članice načelno trebale utvrditi iznose koje duguju obveznici plaćanja na temelju novih pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera i knjižiti te iznose na račun vlastitih sredstava Unije, a ne datum na koji su proizvođači šećera morali podnijeti svoj zahtjev za povrat iznosa koje su nepropisno platili. Kao što to proizlazi iz uvodne izjave 23. Uredbe br. 1360/2013, rok utvrđen člankom 2. te uredbe ne dovodi u pitanje rokove predviđene nacionalnim pravom za povrat dotičnim gospodarskim subjektima.
- 38 Iz prethodno navedenih odredbi proizlazi da je Uredba br. 1360/2013 zamijenila odredbe uredaba Komisije kojima se utvrđuje iznos pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006., među kojima su i one iz Uredbe br. 1837/2002, s retroaktivnim učinkom računajući od datuma primjene tih odredbi, a da se pritom ipak nisu predvidjeli postupci i detaljna pravila koja države članice trebaju primijeniti kako bi provele pravo proizvođača šećera na povrat nepropisno plaćenih pristojbi koje proizlazi iz takve izmjene (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 45. i 53.).
- 39 Iz toga proizlazi da, s jedne strane, na temelju Uredbe br. 1360/2013, nadležna nacionalna tijela nisu pozvana vratiti nacionalne poreze naplaćene protivno pravu Unije, prema potrebi revidirajući konačne upravne ili sudske odluke kojima se nalaže plaćanje tih poreza, kao što je to osobito bio slučaj u predmetima u kojima su donesene presude od 6. listopada 2015., Târșia, C-69/14 (EU:C:2015:662, t. 24. do 30.) i od 11. rujna 2019., Călin, C-676/17 (EU:C:2019:700, t. 24. do 29.), nego provesti retroaktivnu ponovnu procjenu vlastitih sredstava Unije, koju su ta tijela naplatila za njezin račun, o kojoj je odlučio zakonodavac Unije.

- 40 Stoga u tu svrhu navedena tijela nisu dužna preispitati, ispraviti ili čak poništiti nacionalne odluke o utvrđivanju poreza i odgovarajuća porezna rješenja donesena na temelju uredbi Komisije iz točke 38. ove presude, nego za svakog od dotičnih proizvođača šećera utvrditi iznos razlike između nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi utvrđenih tim uredbama i iznosa koji se duguju na temelju pristojbi utvrđenih Uredbom br. 1360/2013, kako bi se tim proizvođačima omogućilo da valjano podnesu zahtjeve za povrat takvog iznosa i kako bi se time zajamčio koristan učinak potonje uredbe.
- 41 S druge strane, s obzirom na to da u Uredbi br. 1360/2013 ne postoje odredbe koje se odnose na postupke i detaljna pravila koja države članice trebaju primijeniti kako bi provele pravo proizvođača šećera na povrat nepropisno plaćenih pristojbi, države članice zadržavaju mogućnost primjene postupovnih pravila koja predviđa njihov unutarnji pravni poredak, osobito u području zastarnih ili prekluzivnih rokova, pod uvjetom poštovanja načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 45. i 46. i navedenu sudsku praksu).
- 42 Poštovanje tih načela zahtijeva da ta postupovna pravila ne smiju biti nepovoljnija od onih koji se odnose na slične prigovore utemeljene na odredbama unutarnjeg prava (načelo ekvivalentnosti) niti smiju biti uređena tako da u praksi onemogućavaju ostvarivanje prava dodijeljenih pravnim poretom Unije (načelo djelotvornosti) (presuda od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 47. i navedena sudska praksa).
- 43 Kada je riječ, s jedne strane, o poštovanju načela ekvivalentnosti, na sudu koji je uputio zahtjev, koji izravno poznaje postupovna pravila namijenjena osiguranju zaštite prava koja pojedinci imaju na temelju prava Unije u nacionalnom pravu, jest da provjeri jesu li postupovna pravila predviđena za provedbu obveze povrata neopravdano plaćenih pristojbi, uvedena Uredbom br. 1360/2013, manje povoljna od onih koja se primjenjuju na slične zahtjeve koji se temelje na nacionalnom pravu (vidjeti po analogiji presudu od 14. listopada 2020., Valoris, C-677/19, EU:C:2020:825, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 44 Kada je riječ, s druge strane, o poštovanju načela djelotvornosti, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da određivanje razumnih zastarnih ili prekluzivnih rokova načelno zadovoljava zahtjev djelotvornosti jer je ono primjena temeljnog načela pravne sigurnosti kojim se istodobno štite zainteresirana stranka i dotična uprava, čak i ako je moguće da se istekom takvih rokova, po njihovoj prirodi, dotične osobe spriječi da u cijelosti ili djelomično ostvare svoja prava (presuda od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 52. i navedena sudska praksa).
- 45 U tom pogledu Sud je presudio da, s obzirom na to da se pravo proizvođača šećera na povrat nepropisno plaćenih pristojbi može ostvarivati tek od datuma stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013, nacionalna pravila kojima se predviđa da prekluzivni i zastarni rokovi koji se primjenjuju za podnošenje zahtjeva za taj povrat istječu prije stupanja na snagu navedene uredbe onemogućuju ostvarivanje takvog prava na povrat. Sud je iz toga zaključio da su Uredbi br. 1360/2013, u vezi s načelom djelotvornosti, protivna takva nacionalna pravila (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 55., 56. i 58.).

- 46 Iz toga slijedi da treba smatrati da su nacionalna postupovna pravila primjenjiva na povrat, na temelju Uredbe br. 1360/2013, nepropisno plaćenih pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera kojima se predviđaju razumni prekluzivni i zastarni rokovi u skladu s načelom djelotvornosti, pod uvjetom da ti rokovi počinju teći od datuma stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013.
- 47 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku navodi odredbe njemačkog prava, odnosno članak 169. stavke 1. i 2. i članak 170. Poreznog zakonika, koji predviđaju rokove za poništenje ili izmjenu poreza i određenih davanja. Ti su rokovi, ovisno o slučaju, godinu dana odnosno četiri godine. Međutim, sud koji je uputio zahtjev ne navodi mogu li se i, ovisno o slučaju, koji od tih rokova primijeniti na podnošenje zahtjeva za povrat koji se temelje na Uredbi br. 1360/2013.
- 48 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je Sud na primjer smatrao da se nacionalni prekluzivni rok od tri godine može smatrati razumnim u smislu te sudske prakse (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, t. 52. i navedenu sudsku praksu) i da rok od jedne godine za podnošenje zahtjeva ili pravnih sredstava koji se temelje na povredi prava Unije nije sam po sebi nerazuman, pod uvjetom da taj rok počinje teći najranije od stupanja na snagu propisa kojim se nastoji ispraviti ta povreda (vidjeti u tom smislu presudu od 14. listopada 2020., *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, t. 27. i 28.).
- 49 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 2. Uredbe br. 1360/2013 treba tumačiti na način da ne zahtijeva da rok za podnošenje zahtjeva na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera istječe najkasnije na datum utvrđivanja tih pristojbi, odnosno 30. rujna 2014. Na državama članicama je da u svojem nacionalnom pravu odrede koji se rok primjenjuje, pod uvjetom da se poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, pri čemu se rok od jedne godine sam po sebi ne čini nerazumnim, ali pod uvjetom da taj rok počinje teći najranije od stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013.

Drugo pitanje

- 50 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu br. 1360/2013 tumačiti na način da joj se protive nacionalna pravila kojima se nadležnim nacionalnim tijelima dopušta da odbiju zahtjev na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, pozivajući se na konačnost nacionalnih odluka kojima je, prije donošenja navedene uredbe, određen iznos tih pristojbi na temelju više uredaba Komisije koje su s retroaktivnim učinkom zamijenjene tom istom uredbom.
- 51 Najprije valja istaknuti da iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da su nadležna nacionalna tijela odbila zahtjev za povrat koji je društvo I podnijelo u roku od jedne godine od datuma stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013, odnosno 18. prosinca 2014., uz obrazloženje da je odluka od 25. studenoga 2002. o određivanju iznosa pristojbi koje duguje društvo I za tržišnu godinu 2001./2002., koju je donio carinski ured na temelju Uredbe br. 1837/2002, postala konačna istekom prekluzivnih i zastarnih rokova predviđenih za zahtjev za izmjenu te odluke u veljači 2010.

- 52 U tom pogledu dovoljno je podsjetiti na to da se, kao što to osobito proizlazi iz točke 45. ove presude, Uredbi br. 1360/2013, u vezi s načelom djelotvornosti, protiv nacionalni propis na temelju kojeg se zahtjev za povrat pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, koji se temelji na toj uredbi, može odbiti jer su odluke kojima su te pristojbe utvrđene prije donošenja te uredbe postale konačne.
- 53 Načelo pravne sigurnosti, na koje se poziva sud koji je uputio zahtjev, ni na koji način ne dovodi u pitanje taj zaključak.
- 54 Naime točno je da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, konačnost upravne odluke koja nastaje protekom razumnih rokova za podnošenje tužbe ili iscrpljivanjem pravnih lijekova pridonosi pravnoj sigurnosti, zbog čega se u pravu Unije ne zahtijeva da upravno tijelo, u načelu, bude obvezno ponovno razmotriti upravnu odluku koja je postala konačna (presuda od 20. prosinca 2017., *Incyte*, C-492/16, EU:C:2017:995, t. 46. i navedena sudska praksa).
- 55 Međutim, kao što je to istaknuto u točki 40. ove presude, primjena Uredbe br. 1360/2013 od strane nadležnih nacionalnih tijela ne zahtijeva preispitivanje, ispravak ili čak poništenje nacionalnih odluka o utvrđivanju poreza, poput Odluke od 25. studenoga 2002., donesene na temelju uredbi Komisije koje su s retroaktivnim učinkom zamijenjene tom uredbom. Konačnost takvih odluka i takvih poreznih rješenja stoga ne može biti prepreka proizvođačima šećera da ostvaruju pravo na povrat nepropisno plaćenih pristojbi koje imaju na temelju prava Unije, kako je provedeno tom uredbom.
- 56 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da Uredbu br. 1360/2013 treba tumačiti na način da joj se protive nacionalna pravila kojima se nadležnim nacionalnim tijelima dopušta da odbiju zahtjev na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, pozivajući se na konačnost nacionalnih odluka kojima je, prije donošenja navedene uredbe, određen iznos tih pristojbi na temelju više uredaba Komisije koje su s retroaktivnim učinkom zamijenjene tom istom uredbom.

Troškovi

- 57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 2. Uredbe Vijeća (EU) br. 1360/2013 od 2. prosinca 2013. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006., koeficijenta potrebnog za izračun dodatnih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. i 2004./2005. i iznosa koji proizvođači šećera trebaju platiti prodavateljima šećerne repe u pogledu razlike između maksimalne pristojbe i pristojbe koju treba naplatiti za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004. i 2005./2006.**

treba tumačiti na način da:

ne zahtijeva da rok za podnošenje zahtjeva na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera istječe najkasnije na datum utvrđivanja tih pristojbi, odnosno 30. rujna 2014. Na državama članicama je da u svojem nacionalnom pravu odrede koji se rok primjenjuje, pod uvjetom da se poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, pri čemu se rok od jedne godine sam po sebi ne čini nerazumnim, ali pod uvjetom da taj rok počinje teći najranije od stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013.

2. Uredbu br. 1360/2013,

treba tumačiti na način da joj se:

protive nacionalna pravila kojima se nadležnim nacionalnim tijelima dopušta da odbiju zahtjev na temelju te uredbe kojim se traži povrat nepropisno plaćenih iznosa na temelju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, pozivajući se na konačnost nacionalnih odluka kojima je, prije donošenja navedene uredbe, određen iznos tih pristojbi na temelju više uredaba Europske komisije koje su s retroaktivnim učinkom zamijenjene tom istom uredbom.

Potpisi